

ærede Thing vilde da maafke ogsaa let deraf og af de Forhandlinger, der da fandt Sted, see, hvor ugrundede forffjellige af de Bemærkninger vare, som bleve fremsførte af den ærede sidste Taler. Jeg tilstaaer, at hans Foredrag i det Hele taget var mig temmelig klart; det Æneste, som forekom mig klart, var den, som jeg tør antage, mislykkede Bestræbelse efter at ville sige Bitterheder mod de Foranstaltninger, der fra Cultusministeriets Side ere trufne; hvorledes iøvrigt hans Anskuelser ere om den foreliggende Sag, blev mig ikke klart, idet det Hovedudgangspunkt, som han fremhævede, blev, som det forekom mig, igjen forladt af ham, uden at det egentlig kunde sees, hvad han derpaa vilde bygge. Den ærede Rigsdagsmand opstillede som Noget, der saa at sige skulde slaae til Jorden, hvad der allerede var fremkommet fra andre Sider, at der her ikke i og for sig var Tale om det „Kirkelige“, men om det „Folkekirkelige“, som havde noget ganske Andet at betyde, thi det var noget Verdsligt. Den ærede Rigsdagsmand yttrede, at man maatte huske paa, at Folkekirken var bleven favoriseret af Staten derved, at Staten ifølge Grundlovens § 3 yder den sin Understøttelse, og at den derfor maatte see, om den kunde finde sig i at leve saaledes, som man vilde have det her fra Rigsdagens Side, men hvilken Anvendelse der deraf skulde blive ligeoverfor et saadant Forslag om Kirkeforfatningens Ordning som det, der her foreligger, blev mig ikke klart. Det blev mig aldeles ikke klart, om det virkelig var den ærede Rigsdagsmands Mening, at naar den grundlovgivende Rigsforsamling med Hans Majestæts Samtykke engang havde stillet Forholdet saaledes, som det blev stillet ved Grundlovens § 2, skulde dette Tilskud fra Statens Side til Folkekirken have bragt Rigsdagen i den Stilling, at naar der blev Spørgsmaal om en Forfatning for Folkekirken, var det ikke netop det Kirkelige, der maatte tages i Betragtning, men det skulde være noget detsfra Forffjelligt, hvor bestandigt disse Penge, som den ærede Rigsdagsmand mener, man skylder til, skulde kunne saaledes igjennem, at det „kirkelige“ Element aldeles forsvandt, og det, hvor der var Spørgsmaal om at

afgjøre Kirkens indre Anliggender. Det er det, der af den ærede Rigsdagsmand blev antydet, men ikke videre udført, og som jeg tør antage ikke vil blive tiltraadt af Mange her i Salen. Men det forekommer mig ogsaa, at den ærede Rigsdagsmand ene vilde benytte det som Udgangspunkt for de af ham forsøgte Udfald mod Cultusministeriet. Spørgsmaalet, om denne Sag ifølge Grundloven skal ordnes ved Lov, er under Forhandlingerne i Dag ofte blevet fremsført, og det da navnlig i en dobbelt Hensigt. Den ene Betragtning, som i den Henseende fremstiller sig, og som især i Begyndelsen af Forhandlingerne af andre Talere er fremhævet, er den, om det ikke er en Forpligtelse for Regjeringen at fyldestgjøre dette Grundlovens Bud, ved at fremkomme med et Forslag til en Kirkeforfatning for den lovgivende Forsamling. Jeg skulde dog troe ogsaa at kunne have nogen Mening om, hvad og hvormeget man kan lægge ind i de Bestemmelser i Grundloven, hvoraf der findes flere, hvor det omtales, at noget „skal“ ordnes eller „ordnes“ ved Lov. Jeg havde den Ære at være Ordfører for den Deel af Grundloven, og jeg erindrer meget levende, hvorledes disse Bestemmelser i det Hele taget bleve optagne, for ikke at sige medtagne i den daværende Rigsforsamling, idet man meente, at det var noget ganske Overflødig og Unyttigt, der ved disse Bestemmelser blev sat ind. Der blev sagt, at det var Noget, som dog fornøstigtvis ikke kunde falde Nogen ind, at sige Bestemmelser skulde fremkalde nogen Ordning af disse Forhold, naar Regjeringen eller Rigsdagen i sin Tid ikke fandt Grund dertil. Det var ogsaa en almindelig anerkjendt Formening, at man ikke i den Grad kunde støtte sig derpaa, at man i disse Bestemmelser saa en Befaling og Tvang for Regjeringen, og Enhver, der vil gjennemgaae, hvad der da blev udtalt, vil saa dette bekræftet. Spørgsmaalet er derfor, om det kan siges, at Forholdene i det Hele virkelig nu kræve og egne sig for, at en Ordning af Kirkeforfatningen finder Sted ved Lov. Ja, jeg synes, hvis jeg ikke ganske har misforstaaet den ærede Rigsdagsmand, at vi efter hans Ytringer, maae være fuldkommen enige om, at Forholdene netop ikke egne sig til nu at